

ΕΦΗ ΑΒΔΕΛΑ*

Η ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΟ ΠΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ¹

Στην ελληνική ιστοριογραφία ο Μεσοπόλεμος θεωρείται η περίοδος εκείνη που σηματοδοτεί τις απαρχές της σύγχρονης οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, παρ' όλες τις ιδιομορφίες και τα όρια που οι πρόσφατες μελέτες αποδίδουν στην ανάπτυξη αυτή.² Πιο συγκεκριμένα, αν και την περίοδο του Μεσοπολέμου η ελληνική

* Η Έφη Αβδελά είναι Επίκουρη καθηγήτρια Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης.

1. Σε μια πρώτη μορφή, το κείμενο που ακολουθεί παρουσιάστηκε στο διεθνές συνέδριο με θέμα «Βιομηχανικές κοινωνίες - Βιομηχανική αρχαιολογία», που οργάνωσε το περιοδικό *Αρχαιολογία* στην Αθήνα τον Νοέμβριο του 1988. Μια πιο επεξεργασμένη έκδοσή του ανέμενε για καιρό την έκδοση των Πρακτικών του συμποσίου, που όμως δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ. Η παρουσία του εδώ σε τρίτη μορφή, ελαφρά παραλλαγμένη, οφείλεται στην προτροπή της επιμελήτριας του αφιερώματος, Μάρως Παντελίδου Μαλούτα. Η ευθύνη της εκτίμησης ότι το κείμενο, παρά τα χρόνια που πέρασαν, διασώζεται, παραμένει σε κάθε περίπτωση δική μου.

2. Για διαφορετικές αποχρώσεις -περισσότερο παρά διαφορές- στις ερμηνείες αναφορικά με το είδος της μεσοπολεμικής οικονομικής ανάπτυξης στην Ελλάδα και το χαρακτήρα των σχέσεων εργασίας, βλ. χαρακτηριστικά Μιχάλης Ρηγίνος, *Παραγωγικές δομές και εργατικά ημερομίσθια στην Ελλάδα, 1909-1936. Βιομηχανία-Βιοτεχνία*, Ίδρυμα Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα 1987· Βασίλης Παναγιωτόπουλος, «Αγροτική έξοδος και σχηματισμός της εργατικής δύναμης στην ελληνική πόλη», *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου Ιστορίας «Νεοελληνική πόλη: οθωμανικές κληρονομίες και ελληνικό κράτος»*, Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας/Τεχνική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Αθήνα 1985, τόμ. Β', σ. 521-531· Αντώνης Λιάκος, *Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας και η ανάδυση των κοινωνικών θεσμών*, Ίδρυμα Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα 1993· Πέτρος Πιζάνιας, *Οι φτωχοί των πόλεων. Η τεχνογνωσία της επιβίωσης στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*, Θεμέλιο, Αθήνα 1993· Αλίκη Βαξεβάνογλου, *Οι Έλληνες κεφαλαιούχοι 1900-1940. Κοινωνική και οικονομική προσέγγιση*, Θεμέλιο, Αθήνα 1994· Μιχάλης Ρηγίνος, *Μορφές παιδικής εργασίας στη βιομηχανία και τη βιοτεχνία, 1870-1940*, Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας/Τεχνική Γραμματεία Νέας Γενιάς/Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών ΕΙΕ, Αθήνα 1995.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, τχ. 8, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1996

398712

